

Presentació

Joan Martori

En un context de silenci quant a la literatura en català i, per extensió, del teatre, Josep Maria de Sagarra prologà l'edició de les *Obres selectes* d'Àngel Guimerà (1948). Aquella introducció combinava elements crítics salpebrats amb observacions personals de qui havia conegut el teatre de Guimerà dalt de l'escenari.

Amb un to vindicatiu, Sagarra valorava la difusió que havia tingut l'autor de *Terra baixa*, referint-s'hi amb l'expressió «de l'escenari local a la universal conquesta». Avui, per fortuna, no caldria reivindicar aquesta qüestió. L'obra de Guimerà es representa amb normalitat en els nostres teatres, s'estudia a l'ensenyament secundari i a les universitats catalanes, i és objecte d'una recerca que avança amb una certa regularitat constant.

Aquesta realitat no ens eximeix, però, de recordar el paper pioner de Guimerà en la difusió internacional del nostre teatre, tot obrint pas, en certa mesura, a la dramaturgia catalana contemporània, que, a dia d'avui, té arreu un merescut reconeixement.

Les quatre contribucions que componen aquest dossier tracten determinades qüestions relacionades amb el decurs que van seguir la vida i l'obra d'Àngel Guimerà en els escenaris dels seus orígens, els de les palestres politicoliteràries, els estrictament teatrals i els que es projectaren en la gran pantalla. En aquest sentit adopten un sentit unitari sense deixar d'aportar una visió volgudament polièdrica de la figura i la seva obra.

Presentem així un itinerari temàtic que, a partir de documentació en gran part inèdita, ha estat elaborat per especialistes. S'inicia amb l'estudi del seu activisme patriòtic, apassionat i en moments motiu de desengany («Guimerà i el catalanisme popular», de Ramon Baccardit), segueix amb aspectes que es desconeixien sobre els orígens vendrellencs de l'autor («Agustí Guimerà Fonts, pare d'Àngel Guimerà, un esbós biogràfic», de Neus Oliveras), transcorre per Buenos Aires, la capital cultural de Llatinoamèrica, en la qual la seva obra tingué un paper rellevant («Finals expansius de *Terra baixa*», de Joan Martori), fins a arribar a una incipient indústria cinematogràfica dels Estats Units («*Maria Rosa*, d'Àngel Guimerà, i la invenció de l'*star system* de Hollywood», de Sharon G. Feldman), on, amb el temps, s'expandí amb la força d'un tsunami. Un recorregut que contribueix a la construcció de la imatge acadèmica de Guimerà, allunyada de mitificacions i, per tant, objectiva, que des de fa unes quantes dècades s'està bastint.

A més a més, ja podem anunciar que, en el número següent de la *Revista de Catalunya*, s'hi inclourà, com si fos una continuació lògica d'aquest dossier, un article de Sergi Belbel, el qual aportarà en primera persona, com a dramaturg i director d'escena, noves dades sobre la significació i l'actualitat de l'obra d'Àngel Guimerà.